TARPTAUTINIŲ ŽODŽIŲ SINONIMAI

Rašant tekstus lengvai suprantama kalba patartina retesnius tarptautinius žodžius keisti savos kalbos žodžiais. Paprastai tarptautiniai žodžiai lietuvių kalboje turi atitikmenis, kuriuos ir patartina rinktis vietoj tarptautinių. Daugeliu atveju tai padaryti nėra sudėtinga.

Pateikiame abėcėlinį kai kurių tarptautinių žodžių sąrašą ir jų atitikmenis lietuvių kalboje. Prie kiekvienos žodžių poros pateikiame ir pavyzdį, kaip sakinys su tarptautiniu žodžiu gali būti pakeistas, vartojant lietuvišką jo atitikmenį. Atkreipkite dėmesį, kad tarptautinis žodis gali turėti ne vieną reikšmę, gali būti vartojamas skirtinguose kontekstuose, todėl renkant lietuvišką atitikmenį, į tai reikėtų atsižvelgti. Šiame sąraše pateikiame po vieną tarptautinio žodžio reikšmę atitinkantį lietuvišką atitikmenį ir pavyzdį, kokiame kontekste šis lietuviškas žodis gali pakeisti tarptautinį. Jeigu adaptuojate tekstą, kuriame tarptautinis žodis turi kitą reikšmę, apsvarstykite kitokią raišką.

Tarptautinis žodis	Lietuviškas žodis	Pavyzdys
absoliučiai	visiškai	*Buvo apsoliučiai tamsu.* → *Buvo visiškai tamsu.*
absorbuoti	sugerti	*Medžiai absorbuoja dulkes.* → *Medžiai sugeria dulkes.*
adresuoti	skirti	*Laiškas buvo adresuotas ne jam.* → *Laiškas buvo skirtas ne jam.*
anuliuoti	panaikinti	*Buvo anuliuotas teismo sprendimas.* → *Buvo panaikintas teismo sprendimas.*
aplodismentai	plojimai	*Salėje pasigirdo aplodismentai.* → *Salėje pasigirdo plojimai.*
arbitras	teisėjas	*Rungtynių arbitras buvo iš Australijos.* → *Rungtynių teisėjas buvo iš Australijos.*
asistentas	padėjėjas	*Jam reikia dviejų asistentų.* → *Jam reikia dviejų padėjėjų.*
autonomija	nepriklausomybė	*Kaip išlaikyti šalies autonomiją?* → *Kaip išlaikyti šalies nepriklausomybę?*
barjeras	kliūtis	*Tai buvo sunkus barjeras.* → *Tai buvo sunki kliūtis.*
chaosas	netvarka	*Kambaryje buvo chaosas.* → *Kambaryje buvo netvarka.*
dekoruoti	puošti	*Per šventes dekoruosime namus.* → *Per šventes puošime namus.*
deportuoti	išsiųsti	*Trys lietuviai buvo deportuoti į Lietuvą.* → *Trys lietuviai buvo išsiųsti į Lietuvą.*
dialogas	pokalbis	*Perskaitykite pirmą dialogą.* → *Perskaitykite pirmą pokalbį.*

efektas	poveikis	*Koks šių vaistų efektas? → Koks šių vaistų poveikis?*
eksponuoti	rodyti	*Muziejuje eksponuojami geriausi darbai. → Muziejuje rodomi geriausi darbai.*
elementarus	pagrindinis	*Elementarios elgesio taisyklės. → Pagrindinės elgesio taisyklės.*
fabrikas	gamykla	*Pernai uždarė baldų fabriką. → Pernai uždarė baldų gamyklą.*
faktorius	veiksnys	*Tai buvo svarbiausias pergalės faktorius. → Tai buvo svarbiausias veiksnys pergalei.*
honoraras	atlyginimas	*Aktoriams buvo išmokėti honorarai. → Aktoriams buvo išmokėti atlyginimai.*
identifikuoti	nustatyti	*Reikia identifikuoti stipriausias puses. → Reikia nustatyti stipriausias puses.*
iliustracija	paveikslėlis	*Vaikiškose knygose daug iliustracijų. → Vaikiškose knygose daug paveikslėlių.*
importuoti	įvežti	*Vaistus į šalį importuoja iš Vokietijos. → Vaistus į šalį įveža iš Vokietijos.*
inovatyvus	naujoviškas	*Mokytojai taiko inovatyvius mokymo metodus. → Mokytojai taiko naujoviškus mokymo metodus.*
katastrofa	nelaimė	*Tai buvo didžiulė katastrofa. → Tai buvo didžiulė nelaimė.*
komplikuotas	sudėtingas	*Labai komplikuota situacija. → Labai sudėtinga situacija.*
konfiskuoti	atimti	*Iš vyro konfiskuoti visi daiktai. → Iš vyro atimti visi daiktai.*
konsoliduoti	sustiprinti	*Reikia konsoliduoti pajėgas. → Reikia sustiprinti pajėgas.*
konsultuoti	patarti	*Konsultuojame mokesčių klausimais. → Patariame mokesčių klausimais.*

kontraktas	sutartis	*Įmonė pasirašė kontraktą.* → *Įmonė pasirašė sutartį.*
koordinuoti	derinti	*Darbuotojai turi koordinuoti savo veiksmus.* → *Darbuotojai turi derinti savo veiksmus.*
licencija	leidimas	*Licencijas išduoda savivaldybės administracija.* → *Leidimus išduoda savivaldybės administracija.*
limitas	didžiausias kiekis	*Grynųjų pinigų išėmimo limitas.* → *Didžiausias grynųjų pinigų išėmimo kiekis.*
lojalus	ištikimas	*Vyras buvo lojalus savo darbdaviui.* → *Vyras buvo ištikimas savo darbdaviui.*
magiškas	stebuklingas	*Magiškas pasakų pasaulis.* → *Stebuklingas pasakų pasaulis.*
medikamentai	vaistai	*Kokių medikamentų reikia kelionėje?* → *Kokių vaistų reikia kelionėje?*
negatyvus	neigiamas	*Negatyvus mąstymas sukelia ligas.* → *Neigiamas mąstymas sukelia ligas.*
operatyviai	greitai	*Darbuotojai operatyviai sprendžia problemas.* → *Darbuotojai greitai sprendžia problemas.*
optimalus	geriausias	*Pasirinkome optimalų sprendimą.* → *Pasirinkome geriausią sprendimą.*
pozityvus	teigiamas	*Pozityvus požiūris į gyvenimą.* → *Teigiamas požiūris į gyvenimą.*
prioritetas	pirmenybė	*Valstybė teikia prioritetą jaunoms šeimoms.* → *Valstybė teikia pirmenybę jaunoms šeimoms.*
ratifikuoti	patvirtinti	*Sutartis buvo ratifikuota pernai.* → *Sutartis buvo patvirtinta pernai.*
redaguoti	pataisyti	*Straipsnį reikia redaguoti.* → *Straipsnį reikia pataisyti.*

rekomenduoti	patarti	*Kokią knygą rekomenduotumėte skaityti? → Kokią knygą patartumėte skaityti?*
rekreacinis	poilsio	*Šalia miesto daug rekreacinių vietų. → Šalia miesto daug poilsio vietų.*
renovuoti	atnaujinti	*Daugiabutį renovuos šiemet. → Daugiabutį atnaujins šiemet.*
represija	prievartos priemonė	*Piliečiai sulaukė naujų represijų. → Piliečiai sulaukė naujų prievartos priemonių.*
reprezentuoti	atstovauti	*Kas geriausiai reprezentuoja šalį? → Kas geriausiai atstovauja šaliai?*
revoliucija	perversmas	*Revoliucija įvyko prieš šimtą metų. → Perversmas įvyko prieš šimtą metų.*
rezervuaras	talpykla	*Mieste nėra vandens rezervuarų. → Mieste nėra vandens talpyklų.*
rezistencija	pasipriešinimas	*Ginkluota rezistencija Lietuvoje. → Ginkluotas pasipriešinimas Lietuvoje.*
simptomas	požymis	*Kokie ligos simptomai? → Kokie ligos požymiai?*
solidus	rimtas	*Jis yra solidus žmogus. → Jis yra rimtas žmogus.*
subsidija	išmoka	*Žemdirbiai gavo subsidijas. → Žemdirbiai gavo išmokas.*
transliuoti	rodyti	*Vakare transliuos koncertą. → Vakare rodys koncertą.*
triumfuoti	laimėti	*Varžybose triumfavo vilniečiai. → Varžybose laimėjo vilniečiai.*
verdiktas	nuosprendis	*Teismas paskelbė verdiktą. → Teismas paskelbė nuosprendį.*

Parengė: Inga Daraškienė, Justina Bružaitė-Liseckienė (Vilniaus universiteto Taikomosios kalbotyros institutas)

Sąrašas parengtas projekto „Lengvai suprantamos kalbos populiarinimas socialinei įtraukčiai skatinti (Promoting Easy-to-Read Language for Social Inclusion – **PERLSI**)“ metu.

Projekto numeris: 2020-1-LV01-KA204-077527

Projektas vykdytas nuo 2020-10-01 iki 2022-10-01

Projekto partneriai:

Latvijos universiteto Taikomosios kalbotyros centras (Latvija), „The Easy-to-Read Agency“ (Latvija), „Zavod RISA“ (RISA Institutas, Bendrojo, funkcinio ir kultūrinio raštingumo centras, Slovėnija), Informacijos kaupimo ir sklaidos centras (IKSC, Lietuva), Vilniaus universiteto Taikomosios kalbotyros institutas

Sąrašą galite naudoti pagal „Creative Commons“ Priskyrimo-Nekomercinio naudojimo Viešąją licenciją: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.lt